

plussum

Sammen udvikler vi skoler og dagtilbud

Magasin no. 3
April 2025
Børn & Unge

1

Skoleskak skaber deltagelse og fællesskab

2

Morgensang styrker fællesskabet

3

En helt anderledes skole

4

Fælleselevrådet - elevernes stemme

Rebild
KOMMUNE

REDAKTION

Center Børn og Unge

SKRIBENTER

Ledere og medarbejdere

GRAFIK

Center Børn og Unge

Forsidefoto: Colourbox

Illustrationer: Colourbox

MÅLGRUPPE

Medarbejdere, ledere,
politikere, forvaltning,
bestyrelser, forældre/elever
og samarbejdspartnere.

KONTAKT

cbu@rebild.dk

DELTAGELSESMULIGHEDER OG FÆLLESSKABER

PLUSSUM er Center Børn og Unges nyhedsmagasin. Her sættes fokus på praksis, læring og viden om, hvordan der arbejdes i retningen af den politiske Vision 2030. Denne gang bringes fire fortællinger, der på forskellig vis kredser om begreber som fællesskaber, deltagelsesmuligheder samt anderledes og varierede skoledage. Vision 2030 handler om at skabe en skole og et almenområde, der kan mere for flere. **PLUSSUM** kommer med flere eksempler på, hvordan skoleområdet i kommunen arbejder hermed.

PLUSSUM rummer også indblik i vores specialiserede skoletilbud. I arbejdet med at udvikle et stærkere almenområdet skal vi huske, at der fortsat er en mindre gruppe af elever, som har brug for specialiserede tilbud. Ifølge den norske skoleforsker Thomas Nordahl handler det om 1-3 % af eleverne, som har behov for omfattende, varige og individuelle tiltag. 15-25 % af eleverne vil have behov for særlig tilrettelæggelse, mens 75-85 % af eleverne har behov for undervisning af høj kvalitet. Dette spænd af forskellige behov vil kunne ses i dette nummer af **PLUSSUM**.

Med **PLUSSUM** ønsker vi derfor at videndele, inspirere og blive klogere på hinandens praksis. Magasinet hedder **PLUSSUM** - en forkortelse af ordet plussumsspil. Det er der en helt særlig grund til. I et plussumsspil er der ikke bare en vinder. Her vinder alle noget, fordi den enes gevinst, gør den andens større (Nørretranders, 2013). Det kan fx være viden. Vi 'taber' ikke vores viden ved at dele den med andre. Jo mere viden, vi deler med hinanden, jo større bliver gevinsten, vi opnår tilsammen. Det er grundtanken bag **PLUSSUM**.

Tusind tak for de inspirerende bidrag.

God læselyst!

- Vi inkluderer flere børn og unge i det almene fællesskab gennem et udviklende, trygt og tillidsfuldt miljø.
- Vi tager ansvar og handler hurtigt, når børn og unge har behov for en forebyggende og særlig indsats.
- Vi løser komplekse problemstillinger i fællesskab, på tværs og gennem samarbejde i forpligtende netværk.

Skoleskak skaber deltagelse og fællesskab

2

Deltagelsesmuligheder gennem skoleskak

Skørping Skole har i dette skoleår i samarbejde med Dansk Skoleskak arbejdet systematisk med skoleskak som én måde at skabe deltagelsesmuligheder for flere elever og udvikle nye fællesskaber på tværs af skolen. En af aktiviteter har været et PLAYMASTER® kursus, hvor elever fra 4.-9. klasse har lært at organisere frikvartersskak for de yngre elever på skolen.

Fællesskaber på tværs af almen og special

Dansk Skoleskak fortæller; "I skoleskak er 'børn bare børn', men det er bemærkelsesværdigt, hvordan både elever fra almen- og specialområdet deltager sammen på PLAYMASTER® kurserne. En del af de nyuddannede PLAYMASTERS® er elever fra specialklasser, som er udfordret af ADHD, autisme eller generelle indlæringsvanskeligheder".

Det gør sig også gældende på PLAYMASTER® kurset på Skørping Skole, hvor elever fra både skolens almen- og specialområde deltog. En af eleverne fra special var August, som fik øjnene op for skak for ca. to år siden. For August kan både ro og koncentration være svært, men han oplever, at skak giver ham et rum hertil. Han udtaler til Dansk Skoleskak:

Man lærer noget af det. Man hygger sig, og så får man mere tålmodighed. Det er godt, når man har krudt i røven. Det er især godt for dem, der går i specialklasser.

August, elev på Skørping Skole

August viste pludselig en anden side af sig selv. Han var meget motiveret, og det giver helt sikkert noget, når det lykkes at bringe elever fra specialafdelingen sammen med elever fra almenskolen. Her er de fælles om noget tredje - nemlig skoleskak.

Morten, lærer på Skørping Skole

Skørping Skole og Dansk Skoleskak har i dette skoleår en fælles partnerskabsaftale, som bl.a. har budt på kompetenceudvikling af medarbejdere fra både almen- og specialområdet. Dansk Skoleskak arbejder for at styrke børn og unges faglige og sociale udvikling. Dansk Skoleskak har den nationale kompetence inden for skoleskak og rådgiver skoler i anvendelsen af skoleskak som systematisk læringsmetode.

Læs mere på skoleskak.dk

Rebild
KOMMUNE

Rollemodeller gennem elev-til-elev læring

Eleverne uddannes til PLAYMASTERS® på kurset, som giver dem kompetencerne til at kunne sætte skakspil i gang i frikvartererne og skabe nye relationer mellem eleverne. De lærer forskellige versioner af skak, som gør det muligt for alle elever at deltage. En af lærerne, som også deltog i kurset, fortæller om, hvordan de nye PLAYMASTERS® vokser med ansvaret, og at skoleskak-metoden skaber nye fællesskaber på tværs af køn, kultur, klasser og forudsætninger:

Jeg føler mig inspireret. Dagen har været rigtig god og har favnet bredt og det har inspireret til nogle helt konkrete aftaler om nogle aktiviteter på tværs af elever i almen og special.

Lærer, Skørping Skole

Det har været rigtig sjovt at undervise og lære nye ting - og jeg har hygget mig. Tiden er gået hurtigt. Og så har det været rigtig fedt at møde andre og spille mod andre.

Elev, Skørping Skole

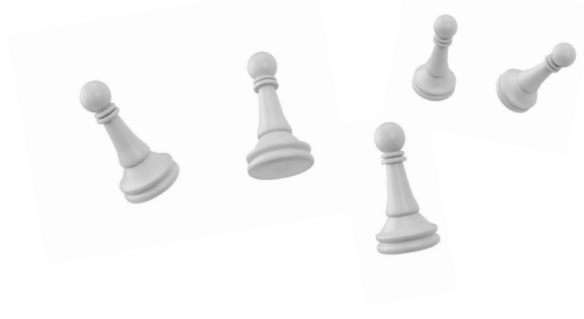
Skoleskak spiller hjernen stærk

Forskning indenfor området underbygger de positive erfaringer fra Skørping Skole, vel og mærke, hvis skoleskak anvendes som en systematisk læringsmetode jf. Dansk Skoleskak. Den forskning og dokumentation som Dansk Skoleskak henviser til, viser bl.a. følgende:

PLAYMASTER® kurset har givet blod på tanden til næste skridt, som er Landsfinalen, hvor skolen stiller med 21 spillere, herunder både elever og medarbejdere fra almen- og special. ■

Fotos af elever er taget af Dansk Skoleskak. Se evt. artikel og tv-indslag med August om skoleskak bragt i Nordjyske den 16. marts 2025.

Rebild
KOMMUNE

Morgensang styrker fællesskabet

af Pia Jensen og Lise Bech Andersen, ledere på Karensmindeskolen

4

Klokken er 8.15 og alle 275 børn går stille ind og sætter sig i deres faste område, mens der lyder dæmpet musik fra klaveret. I dag er det 0.b der har valgt de 3 sange, der skal synges, og valget er faldet på blandt andet - "Én for alle, alle for en" - den kendte fodboldsang, som er blevet omskrevet til Karensmindeskolens OL-sang i forbindelse med temauge og skolefest i efteråret. Man er ikke i tvivl om, at det er en af favoritterne, når man hører en masse glade børnestemmer:

"En - én for alle, alle for en - her på Karensminde"

En tradition med fokus på fællesskab

Morgensang er en mangeårig fast daglig tradition i indskolingen på Karensmindeskolen. Klasserne, og dermed også lærerne, skiftes hver uge til at stå for samlingen. I klasserne laves et stort arbejde for, at de samme sange ikke vælges uge for uge, og at nye sange, som skal læres, også kommer på listen. Målet er, at børnene lærer et bredt repertoire indenfor den danske sangskat og derigennem også får en stor forståelse for dansk kultur og traditioner. Der synges om sjove og alvorlige emner, årstider, natur, højtider, venskaber og meget meget mere.

Hvorfor holder vi fast i morgensang?

Spørger man lærerne på Karensmindeskolen, er de ikke i tvivl - der er stor værdi ved morgensang:

Det giver fællesskab, glæde og sociale bånd at mødes om at synge. Gennem sangene deles følelser – vi begejstres, undres eller bliver rørt sammen. Børnene ser hinanden og hilser på hinanden, og de lærer alle voksne at kende samt børn fra andre klasser og klassetrin.

Inge Marstal, som er professor emeritus i musikpædagogik og hørrelære ved det Kgl. Danske Musikkonservatorium siger følgende: "Sang er det mest levende redskab til kommunikation, - sang knytter os sammen, skaber glæde, nærhed og tryghed. Sang er poesi, eventyr og historier, der synges. Når vi synger,

sætter vi ord på livet og fortæller historier om naturen, årstiderne, højtiderne osv. Erfaringen viser at børn, der synger, har en tidligere sproglig udvikling end andre børn og udvikler større selvtillid, åbenhed, tillidsfuldhed og lydhørhed" (Marstal).

Sidegevinster ved fælles morgensang

Den daglige samling benyttes også til lavpraktiske emner som sneregler og til at introducere fælles pædagogiske temaer til hele gruppen. Fx har der den seneste tid været fokus på sprogbrug, og hvordan man taler og ikke taler til og med hinanden. Det er en stor fordel, at alle børn hører det samme og er med i den samme kommunikation omkring et emne, fordi det giver fælles referencepunkter og værdisæt. ➤

Rebild
KOMMUNE

“

Et andet vigtigt element i at samles er at øve sig i at stå op og tale i en stor gruppe og ikke mindst – at lytte respektfuldt på den, der står og taler. At turde stille sig op kræver tillid og tryghed og øver børnene i demokratisk dannelse.

Når skolen lykkes med fælles morgensang, skyldes det lærernes engagement og vilje. Det kræver samarbejde, vedholdenhed og stor faglighed at skabe et godt læringsrum, når så mange børn samles.

5

Tilbage til dagens morgensang og børnene, som det hele handler om, spørger vi en pige og en dreng, hvad de synes om morgensang:

“

Jeg kan lide de sange, vi synger.

Min yndlingssang er "En - én for alle, alle for en – her på Karensminde"

Jeg bliver glad af at synge - og når alle synger med.

Jeg kan godt lide, at der er morgensang hver morgen. Man møder alle fra indskolingen. Det kan også være lidt træls, hvis man er træt.

Det er dejligt, at vi bestemmer sangene.

Pige, 1. klasse

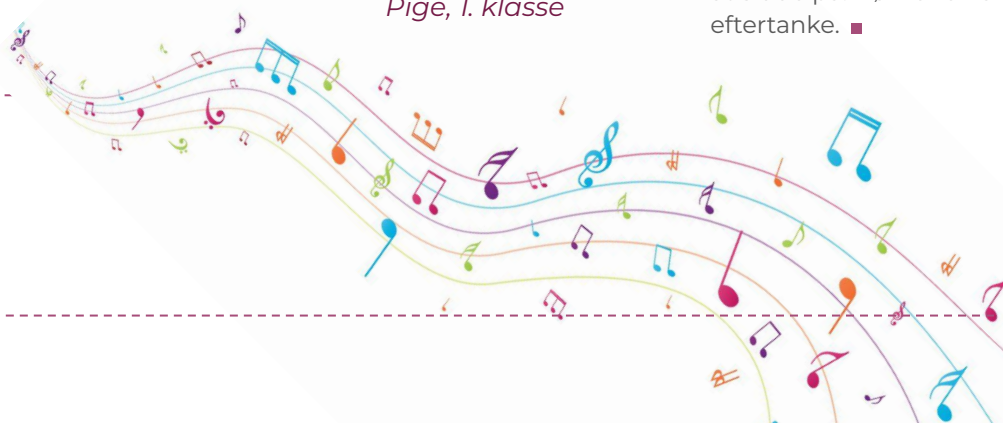
“

Nogle gange kan jeg godt lide at komme til morgensang. Det bedste ved morgensang er, at man kan høre, at alle synger.

Jeg kan lide at synge med på alle sange. Jeg har ikke en yndlingssang - jeg kan lide alle sange.

Dreng, 2. klasse

Begge børn er enige om, at drømme-morgensangen vil være der, hvor der er både ryglæn og bløde gulve at sidde på. Børnene har talt - og giver os stof til eftertanke. ■

Rebild
KOMMUNE

En helt anderledes skole

Af Pavlina Nielsen, lærer på Kvisten

6

Kvisten - en lille oase for børn og unge

Der findes en skolestue i Støvring for tre skolebørn og to STU-studerende (Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse) på Specialbørnehjemmet Højbjerghus, afdeling Kvisten. En lille oase for børn og unge med svær hjerneskade. Børnene/de unge bruger kørestol og har massivt behov for hjælp til alt fra personlig pleje til ernæring samt har brug for særlig indsats i forhold til kommunikation, læring og udvikling. Der kan være tale om børn og unge, der har behov for terminal pleje.

Et skrøbeligt sansesystem

Børnene/de unge har et skrøbeligt sansesystem, som gør, at der er brug for reduceret sensorisk kompleksitet og tid til bearbejdning af indtryk. Børnene/de unge har intet eller begrænset verbalt sprog og kommunikerer gennem mikrosignaler, som mimik, øjenudpegning, kropssprog og lyde.

Flere af Kvistens elever har hjernebetinget synsnedsættelse (CVI), hvor hjernen har svært ved at få synsindtrykket til at give mening. En af eleverne har medfødt døvblindhed. Eleverne modtager individuel undervisning ca. en lektion om dagen.

Undervisningen på Kvisten varetages af to medarbejdere fra Suldrup Skole: Pavlina, som er uddannet lærer og Karin, der er uddannet pædagog. Også børn med svær hjerneskade har krav på og nytte af skolegang, selvom undervisningen naturligvis har en anden form og indhold end matematikundervisning i en 5. klasse.

Mål: Når vi sætter mål for den enkelte og planlægger undervisnings- og reguleringsaktiviteter, tager vi udgangspunkt i OAS modellen (Oplevelse Af Sammenhæng):

1. **Begribelighed** - "Jeg kan forstå det"
2. **Håndterbarhed** - "Jeg kan håndtere det," "Jeg har adgang til ressourcerne".
3. **Meningsfuldhed** - "Jeg finder det motiverende og relevant".

Eleverne på Kvisten har begrænsede ressourcer til at kommunikere med, men de kommunikerer stadig, og det kræver derfor en ekstra opmærksomhed fra underviserens side.

Pavlina Nielsen, lærer

Et lille kig ind i én af elevernes skoledag:

Eleven bliver forberedt på at skulle i skole ved hjælp af en duft af citrus samtidigt med, at eleven har sine hænder placeret på sin skoletaske. Eleven får dermed forankret "det at skulle i skole" sammen med bestemte taktile og duftmæssige indtryk.

Eleven kan kommunikere tilbage med lyde og mimik. Eleven kan dreje hovedet en smule. Her skal man som underviser hele tiden være opmærksom på mikrotegn.

Igennem sin skolegang er denne elev begyndt at udvise en forståelse for årsag-virkning. Der bliver fx arbejdet med en bold-kind kontakt, der kan styre en ventilator. ➤

Rebild
KOMMUNE

» Et lille kig ind i én af elevernes skoledag:

... fortsat

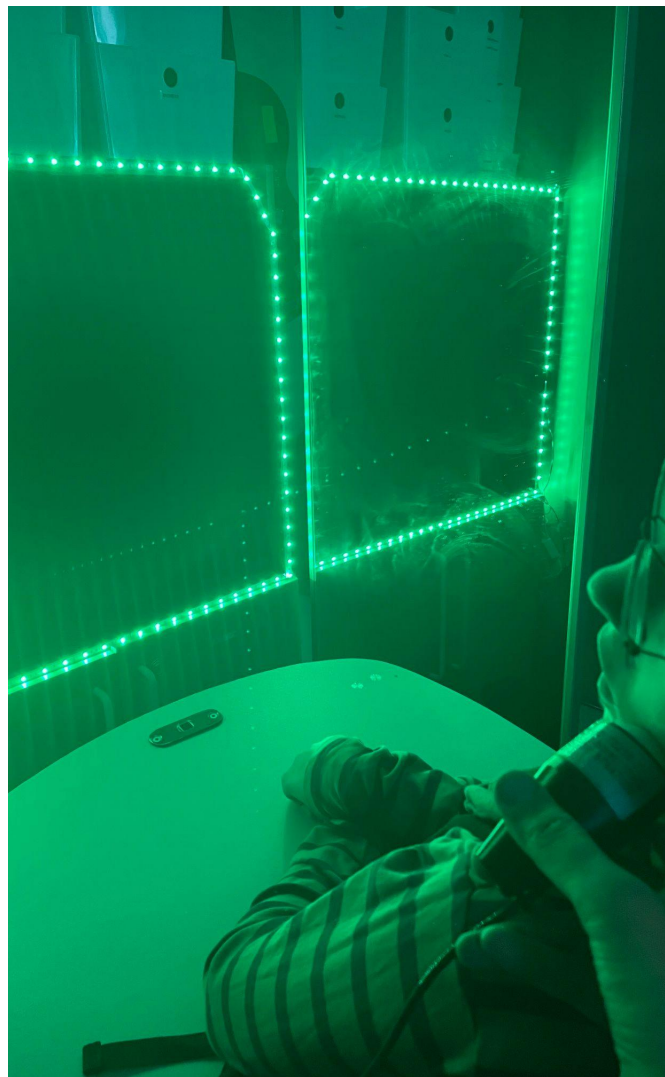
Eleven kan ikke bruge sine hænder, men kan dreje sit hoved en smule, og derfor anbringes kontakten tæt på elevens kind. Ventilatoren stopper efter 30 sekunder, og eleven skal trykke igen for at få ventilatoren til at køre.

Eleven viser begyndende forståelse af en variation i intensiteten af trykket. Når Eleven aktiverer en rystende pude, skal eleven fastholde trykket med kinden. Puden stopper ikke automatisk med at ryste efter nogle sekunder. Den ryster kun, når eleven trykker vedvarende.

Selvbestemmelse i eget liv

Set udefra vil nogle måske tænke; hvad er der egentlig af læring i at kunne tænde og slukke en ventilator eller få en pude til at ryste? Læringen handler om at opleve selvbestemmelse. På sigt vil eleven kunne sige til og fra og dermed opnå en selvbestemmelse i eget liv, som de fleste anser for en selvfølge.

Her er det undervisningen, der skaber både forudsætninger og mulighed for dette. Forestil dig springet fra ikke at kunne sige ja eller nej til, hvad der foregår i dit liv, til pludselig at kunne. Det er læring! ■

“

Forestil dig springet fra ikke at kunne sige ja eller nej til, hvad der foregår i dit liv, til pludselig at kunne. Det er læring!

Pavlina Nielsen, lærer

Rebild
KOMMUNE

Fælleselevrådet - elevernes stemme

af Fælleselevrådet i Rebild Kommune

8

Fælleselevrådet Rebild er elevernes talerør i Rebild Kommune. I rådet sidder 2-3 elevrepræsentanter fra hver skole, som vælges en gang årligt blandt skolernes elevråd. Fælleselevrådet har egne vedtægter og mødes 5-6 gange årligt.

Elevdemokrati på dagsordenen

I dette skoleår har fælleselevrådet haft særlig fokus på at genstarte fælleselevrådet i kommunen og skabe et godt fællesskab. Danske Skoleelever har hjulpet på vej med et opstartskursus, hvor fælleselevrådet drøftede rådets rolle og opgaver - og eleverne blev enige om fælles møderegler.

Rebild Kommune er 'Elevenlig Kommune':

Det betyder, at kommunen indgår i et partnerskab med Danske Skoleelever med ambitionen om, at gøre en ekstra indsats for elevdemokratiet. Det handler om at inddrage elever i kommunale skolepolitiske emner samt styrke de kommunale elevfællesskaber. Danske Skoleelever deltager på fælleselevrådsmøderne med en fast elevsponsorer.

Fælleselevrådet repræsenterer alle elever

Elever i rådet fortæller: "Når vi sidder i fælleselevrådet skal vi huske, at vi repræsenterer alle elever i kommunen. Vi er deres stemme og et vigtigt talerør. Den måde, vi sikrer, at alle skoler bliver hørt, er ved at deltage aktivt på vores fælleselevrådsmøder som repræsentanter for de enkelte skoler og sørge for, at eleverne kan være sikre på, at det er på skolens og deres vegne, vi sidder med og ikke vores egen mening".

Code råd og ideer

På fælleselevrådets møder er et fast punkt på dagsordenen: 'Nyt fra skolerne'. Her fortæller eleverne fra hver skole om elevrådsarbejdet; *hvad arbejdes der med lige nu, hvad udfordrer, hvad lykkes godt og hvilke råd eller anbefalinger kan vi give videre til de andre*. Eleverne tager emner og ideer med hjem til de lokale elevråd. Det kan fx være inspiration til trivselsdage, som elevrådet holder, hvordan de får engagerede elever i elevrådet, hvordan der kan skaffes gratis bind og tamponer til alle toiletter eller søger midler til nye møbler osv. Som en elev siger: "I fælleselevrådet er vi gode til at spare med hinanden og give inspiration og gode råd til elevrådsarbejdet". ➤

Hvad har fælleselevrådet haft fokus på:

- Genstarte fælleselevrådet i kommunen
- Opstartskursus med fokus på fælleselevrådets rolle og opgaver.
- Valg til fælleselevråd
- Fælles møderegler
- Indgivet høringssvar
- Fælleselevrådet er skrevet ind i folkeskolernes styrelsesvedtægt.
- Besøg af borgmesteren
- Sparring mellem elevråd - give ideer og gode råd
- Mærkesager: fællesskaber og trivsel
- Indsigt i Danske Skoleelevers arbejde
- Fokus på AI - Kunstig intelligens
- Kommunens politiske Vision 2030 - en skole, der kan mere for flere.
- Folkeskolens kvalitetsprogram; Juniormesterlære og karakterer i 6.-7. klasse.
- Åben Skole aktiviteter i kommunen: Fælleselevrådet har fået workshops i kunstig intelligens på programmet i næste skoleår.
- UMR-kursus for elever i kommunen faciliteret af DCUM og DSE.
- Repræsenteret i Uddannelsesråd og Folkeskolernes Samråd.

Det fede ved fælleselevrådet er, at det ikke længere bare er noget lokalt på de individuelle skoler, men at man kan høre, hvad andre skoler gør, og hvordan de har løst nogle af de udfordringer, som man selv kan opleve!

Elevrepræsentant

Rebild
KOMMUNE

Mærkesager: Fællesskaber og trivsel

Af fælles mærkesager i dette skoleår har været fællesskaber og trivsel. Fælleselevrådet har blandt andet haft fokus på, hvordan der kan skabes bedre fællesskaber blandt skolerne i kommunen. En elev fortæller: "Vi har fx drøftet, hvordan man kan skabe fællesskabsdage, der vil give mening på tværs af skoler og med fokus på at skabe venskaber, som vil kunne hjælpe elever i fremtiden, fx når man kommer videre på gymnasiet i kommunen. Her vil man føle sig mere tryk ved at være et nyt sted, hvis man kender nogle af dem, der starter samme sted".

Fælleselevrådet har også haft fokus på, hvordan miljøet på skolerne kan forbedres, da nogle elever oplever, at det svært at lære i de lokaler, de bliver undervist i. Den politiske Vision 2030 i kommunen, som handler om at skabe en skole, hvor flere elever kan trives og være med i fællesskaber, har også været et tema. Her har eleverne bl.a. peget på betydningen af kortere skoledage, tilpas klassestørrelse, mere fokus på fællesskaber i skolen, fysisk plads, en varieret undervisning og mellemrum/frirum for elever, der har det svært.

Vi har været gode til at deltage i skolepolitiske sammenhænge fx i Uddannelsesrådet og i Folkeskolernes Samråd, hvor der sidder lokalpolitikere med - og så har vi også talt med borgmesteren.

Vi har oplevet øget inddragelse, og vores skolebestyrelse er begyndt at lytte mere til os.

Elevrepræsentanter fra fælleselevrådet

En særlig rolle ift. undervisningsmiljø

Fælleselevrådet er i dette skoleår blevet skrevet ind i den nye styrelsesvedtægt for skolerne i kommunen, som er politisk godkendt. Styrelsesvedtægten er de fælles rammer og bestemmelser for, hvordan skoler drives i Rebild Kommune. I styrelsesvedtægten har fælleselevrådet også fået en særlig rolle i forhold til at understøtte kommunens og folkeskolernes arbejde med undervisningsmiljørepræsentanter.

Undervisningsmiljørepræsentant (UMR)

En UMR har til opgave at varetage elevernes interesse over for skolens ledelse og dermed være talerør og repræsentant for andre elever. UMR'er er vigtige samarbejdspartnere, når skolerne arbejder med at skabe det gode undervisningsmiljø.

Nyuddannede UMR-elever på alle skoler

Fælleselevrådet har haft særlig fokus på undervisningsmiljø - og har medvirket til at arrangere et kursus, som uddanner elever fra 5. årgang og op til at være undervisningsmiljørepræsentanter (UMR). Kurset blev til i samarbejde med Dansk Center for Undervisningsmiljø og Danske Skoleelever. Det betyder, at alle folkeskoler i kommunen nu har flere elever lokalt, som er uddannet UMR'er og lærertovholdere, som kan hjælpe med at løfte opgaven. ■

Her deltager fælleselevrådet med 3 elever i Folkeskolernes Samråd, hvor Vision 2030 blev drøftet.

Rebild
KOMMUNE

plussum

Sammen udvikler vi skoler og dagtilbud

Rebild
KOMMUNE